

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franciTelefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Chestii actuale.

Noua contribuție diecezană Birul și casele parohiale.

Ne aflasem în zilele trecute în mijlocul unui colegiu preoțesc. După cele oficioase, cu o vădită sete de a remarcă tendența preoțimei spre aranjarea stării ei materiale conform exigențelor timpului, deschise unul discuțiunea.

Mai înainte o tânguială. Le-a venit la cunoștință că vor fi supuși preoții și învățătorii unei nouă contribuții, pentru susținerea școalelor centrale din Arad, anume, îmbunătățirea lefilor profesorilor și a funcționarilor diecezani.

Ca totdeauna și aici erau unilateral informați, căci nu e vorba numai de contribuția preoțimei și a învățătorimei, ci a întreg clerului și poporului din dieceză, așa cum e de exemplu în arhidieceză și în toate bisericile, cari țin la cultura lor specifică, aici la cultura ortodoxă-română.

Vreți voi să existe institutul pedagogic-teologic? Cum nu răspunseră bunii mei preoți, doar atâta e tot ce mai avem. Și e școala voastră din care a-ți eșit și în care vor intra fiii voștri, adausei eu.

Bine, poate trăi în Arad un profesor ori un funcționar din salariu de 1800—2100 cor.? Ba, fu răspunsul, recunoaștem că aceasta este o imposibilitate, dar pentru ce să se pună susținerea lor în sarcina noastră, nu sunt alte resurse? Hotărât că nu, pentru că toate fondurile, incluzive cel preoțesc, își au menițiunea lor. De susținerea școalelor centrale și a gremiului konzistorial nu s'a îngrijit nimeni la vremea sa. Ele au fost susținute prin jertfe de oameni idealști, cari și-au tânjit viața în sărăcie ca să-și împlinescă dorul inimei, de a face apostolie pentru biserică și neam. Acum a sosit vremea ca fiecare să-și ceară partea lui de existență, și nimeni nu poate contesta profesorului și funcționarului acest drept.

Ca un categoric imperativ se impune acum teza: ori renunți la independența școlilor tale centrale chiar acum la împlinirea centenarului lor de existență, ori le salvezi prin dinarul tău. Tertium non datur.

Și nici unul dintre cei prezenți nu voi

să renunțe la independența școalelor centrale. Așa va fi aceasta pretutindeni, căci nu este preot și învățător, care să nu simtă, că ce este institutul nostru ped.-teol. pentru biserică și neamul românesc.

Cine nu este capabil de a aduce jertfă pentru cultura neamului său, nu este vrednic de viață.

* * *

Ne-am înțeles să vă rugăm se faceți propuneri în sinod pentru schimbarea birului în bani. Foarte bine, răspunsei, dar după care cheie și cum să se execute, o instituție seculară nu se poate așa ușor desface cum pare ochilor doriți de o grabnică schimbare? Aici de loc se iviră greutățile la stabilirea cheii și la executare și a eșit le iveală, că prin un eventual concluz aprioristic nu s'ar ajunge la scop, căci acela n'ar avea, decât o valoare principială și ar curge multă apă pe Murăș până s'ar afla modalitatea practică pentru executarea lui, care însă încă poate diferi de așteptările preoțimei, căci poate cei din sinod și konzistor văd cu alți ochi lucrurile, decât cei din afară dela periferii; chiar și cei câțiva preoți prezenți nu aveau o platformă de rezolvare, ci numai o opție principială, și fără de considerarea tuturor împrejurărilor locale din întreaga dieceza nu s'ar putea ajunge la o satisfăcătoare soluțiune pentru toți și de pretutindeni. Totașă stă treaba și cu casele parohiale.

Toți dorim să se reguleze dotațiunea preoților conform exigențelor timpului, dar prin propuneri incidentale nu mai se pune chestia depe un umăr pe altul. Părerea noastră este, ca preoțimea din toate cercurile să se adune în conferințele lor preoțești și să delibereze asupra schimbării birului în bani și asupra caselor parohiale, cu prevenirea eventualelor greutăți, ce s'ar putea ivi din jos dela popor, să-și comunice reciproc vederile și pe baza elementelor astfel adunate prin delegați să stabilească un proiect de rezoluțiune, pe care să-l susțeară venerabilului konzistor, ca material pentru un proiect ce s'ar aduce în sinod. Sinodul ar avea astfel un plan hotărât înaintea sa și i-ar putea da sancțiunea. Aceasta este calea cea mai scurtă și mai reală

pentru ajungerea scopului. Așa a procedat și corpul profesoral dela școalele noastre centrale, a elaborat o pragmatică de salarizare, în care sunt expuse recerințele și venerabilul conzistor pe baza aceasta a urmărit firul de a afla aco-perământ de buget și a cere dela sinodul de estimp hotărâre. Bine înțeles ameliorarea salarelor profesorele încă e numai în stadiul principal, sinodul proxim are să decidă definitiv și numai după aceasta vor ajunge profesorii la mult așteptata dotațiune, dacă vor ajunge. Dar așa se face aceasta în toată lumea, unde e interesul real de îmbunătățirea sorți și nu de subiect de agitație la malconțință. În sfârșit nu diferim în intenția de a regula dotațiunea preoției conform exigențelor timpului, ci numai în metod. Metodul nostru este sintetic dela părți la întreg, cu alte cuvinte să stabilești mai nainte baza pe care aduci concluzul sinodal; iar cei ce vor se aibă mai nainte concluzul sinodal și numai după aceea să-i caute mijloacele de executare, urmează metoda analitic. Între chestiuni unde ești pendent dela factorii de jos atât de zgârciți față de preoți, socotim de cel puțin riscat metoda analitic și noi nu vrem să riscăm nimic, noi vrem rezultate reale și ne ferim de mori de vânt.

Ceice ne-au înțeles metoda ziceau, da, să se înceapă lucrarea în sinoadele protoprezbiterale. Metod greșit și acesta după părerea noastră, căci chestiunile preoției între preoți să se discute și de acolo să se ia inițiativa de a duce chestia bine formulată, ca expresia votului unanim a preoției, în corporațiile bisericesti; altfel am ajunge la amare decepțiuni cu experimentarea prin sinoadele protoprezbiterale, înainte de a fixa punctele cardinale preoției în reforma dotațiunii, ca se nu ajungem din Scylla în Carybdis, să ne pomenim cu ceva și mai rău.

Nu înțelegem aici o acțiune ocultă a preoției, ci deschisă, ca o legitimă străduință de consolidare a parohiilor prin întărirea pozițiunii preotului. Pentru aceasta acțiune deschisă sunt deschise toate inimile, îndeosebi ale superiorității, n'aveți decât să intrați în acele inimi deschise printr'un proiect serios chibzuit, care se poată servi de bază la o hotărâre mare cum este regularea dotațiunii preoției.

Predică pentru Dumineca a IV-a a marului post.

„Acest neam cu nimic nu poate ieși, fără numai cu rugăciunea și cu postul“.
(Marcu c. 9 v. 29).

Iubiților creștini! Martori ați fost la atacul înversunat, ce-l porniră vrășmașii bisericii împotriva dreptei credințe. Ați văzut biruința strălucită a credincioșilor, cari remaseră nelăfăcși în fața tuturor torturilor pă-

gânești, ce avură să le îndure pentru chipurile sfinte. Bucuria învingerii mari v'a mișcat și pe voi. Cu alți ochi și cu altă pricepere vă văd acum privind la zugrăvirile bisericii. Dar ca credința voastră, să sporească și mai mult, Domnul Hristos v'a învrednicit să fiți martori și la săvârșirea uneia dintre nenumăratele sale minuni. Ce n'a putut face doctorii cu leacurile lor, săvârși fiul lui Dumnezeu numai cu puterea cuvântului. „Școală iați patul tău și umblă“, (Marcu c. 2 v 10) zise Mântuitorul. Și cel vestejit de boală și lipsit de puteri — fără șovăire, întru mirarea mulțimei — s'a sculat. Mântuit de boală, dar ispășit și de păcate trecu în fruntea poporului, care îl petrecea în murmur de mulțămire, evlavie și admirațiune.

Doctor al trupului, dar mai vartos al sufletelor te-am văzut O! Mântuitoriule! Cu trupuri istovite de post, dar cu suflete încălzite de credință grăbirăm să cădem în fața crucii tale, înălțate din nou la biruință în „biserica mării tale“. Adunați-vă fraților în jurul bunului mântuitor, găsit — cu ajutorul lui Dumnezeu — de înțeleapta și evlavioasă împărăteasă Elena. Grăbiți cu toții în casa Domnului, căci aici veți găsi izvorul tămăduitor al patimilor voastre cele multe și cumplite! Aici veți afla leacurile de lipsă pentru sufletele voastre bolnave! Aici veți auzi sfaturile părintești, mângâitoare, ce curg în cuvinte blânde, spre a îndulci viața voastră amară.

Evangelia zilei ați auzit. încă o minune ați văzut; pătrundeți-vă însă și de învățătura, ce vi-a rostit-o Hristos atât de limpede și pe înțeles. „Acest neam cu nimic nu poate ieși, fără numai cu rugăciunea și cu postul“, zice Domnul.

Zadarnică e postirea voastră și fără de înțeles credința, dacă nu le veți îmbracă în haina curată a rugăciunii. De vrei să te mântuiești, apropie-te de Dumnezeu, cere-i ajutorul, pentru că „celce cere va lua“. (Luca c. 11 v 10). Cere-l cu tot trupul și cu tot sufletul tău. Închină-te Lui, ochii întoarce-i rugători spre dânsul, inima grăiască în suspinuri. Celce vede toate va cunoaște păsul tău și va pricepe durerea ta. Căit apoi simțirile sufletului tău întrupează-le în cuvinte. Varsăți năcazul, patima și toată taina sufletului tău în vorbe blânde, chibzuite și rugătoare. — Întoarce-te cu încredere către Stăpânul cel mai mare și deschide-ți sufletul tău înaintea lui, și el te va primi cu bucurie și-ți va da ascultare. „Mă chiamă pe mine în ziua năcazului tău și eu te voi scoate și mă vei preamări“, zice Domnul prin psalmist. (Ps. 49 v 15). Înălțarea sufletului tău la Domnul, vorbirea ta cu Dumnezeu este rugăciunea. Cât de trebuitoare e rugăciunea pentru mântuirea sufletelor și cum trebuie făcută aceasta rugăciune, voiesc să vă arat eu astăzi, deci vă rog să băgați bine de seamă.

I.

Odată am cetit într'o carte următoarea întâmplare. Un lucrător — de viță, englez — se plângea de necazurile și greutatea vieții sale unui domn, boier. Ori cât trudesce — zicea muncitorul — tot nu pot ajunge la nimic. Nu e de ajuns să lucrî frate, îi răspunse domnul, ci trebuie să te și rogi lui Dumnezeu. Eu să mă rog, — zise muncitorul — la ce să-mi mai perd vremea și cu aceasta? Mai demult m'am rugat și eu destul, continuă el, ba mergeam chiar și la biserică, dar acum le-am lăsat pe toate. Și nici acasă la tine nu-ți mai zici rugăciunile? Întreabă domnul mirat. Firește, că nu, răspunse lucrătorul. Apoi bine, îi zise domnul, ascultă! Facem un contract. Eu îți dau acum cinci funți șterlingi, dar în schimb să-mi dai în scris, că de aci înainte nici când n'ai să te mai rogi. La

biserică poți să mergi, dar nici acolo nu ți-e iertat să te rogi. Prea bucuros domnule, îi zise muncitorul. După-ce iscăliră contractul și omul nostru primii banii, se despărțiră și fiecare își văzu de treaba sa. Muncitorul abia apucă să intre într-o crăcimă, ca să bea aldămașul, ce se cuvenea după încheierea unui târg atât de bun. Târziu când se învăliuă ziua cu noaptea, ajunsese acasă la el în voie bună, și cu mulțămire începu a povesti și muierii sale cele întâmplătoare. Soția lui însă o muieră de treabă și cu frica lui Dumnezeu, se năcăji foc, când află de târgul făcut. „Nu te temi de Dumnezeu, tu, prăpăditule. Ai auzit!? să-și vândă el sufletul dracului. De loc să mergi să-ți cauți omul și să-i dai banii 'napoi“. „Dar n'am nebunit“, răspunse omul ei liniștit. Și toată cercarea femeiei de a-l îndupleca rămăsă zadarnică. Noaptea omul nostru avu visuri de tot grele. Umblă tot prin biserici și auzi într'ună cuvintele calde, a celor ce cerșeau milă dela Dumnezeu. Cântările armonioase și dulci ale băieților se mestecau cu corurile ingerești. Se cutremurase din tot sufletul și stă îngrozit într'un colț al bisericii, ne cutezând nici a respira. Lacrimi arzătoare curgeau șiroaie pe obrajii lui infocați. Ar fi dorit să se roage, dar nu-i eră iertat. Simțea, că nici n'ar mai putea, căci o mână nevăzută îl stringea de gât. Când s'a deșteptat, ca să-și arate vitejia se hotărî să meargă n tr'o biserică. Mulțimea credincioșilor ascultă cu băgare de seamă la sfânta slujbă. Unii murmurau liniștiți câte-o rugăciune, iar alții cu voce înaltă cântau răspunsurile. De-odată ieși apoi preotul la locul de predică. Omul nostru se cutremură în tot sufletul, când într'ansul recunoscu pe domnul, cu care încheiasă el contractul. Preotul începu să vorbească. Vorbirea lui eră despre rugăciune. Despre folosul rugăciunii, însemnătatea și puterea ei. Vorbele curgeau limpezi, blânde și dulci, dar în sufletul muncitorului născură strașnică furtună. Simțea cum îl părăsesc puterile, cum îl năvălește sângele din inimă în cap. Și uitându-se cu totul de sine și de toți cei ce-l încunjurau, nu se mai putu stăpâni, alergă la preot. Îi oferî banii îndărăpt, promițându-i, că cei ce i-a cheltuit îi va răsplăti îndărăpt cu munca sa, dar să rupă contractul făcut, ca să-i fie și lui iertat să vorbească cu Dumnezeu.

Scump dar e rugăciunea pentru sufletele noastre, care însă numai atunci l-am ști prețul în deajuns, când nu l-am mai avea. Așa suntem cu rugăciunea, ca și cu sănătatea. Până-ce o ai nu-i simți lipsa. Când ai perdut-o, atunci ți-ai da toată truda, tot avutul numai ca să te poți face stăpân peste ea. Ce e mâncarea și beutura pentru trup, aceea e rugăciunea pentru sufletul năcăjit; ce e soarele pe cer: aceea e rugăciunea pentru creștin. („Gerhart“). Pavăza cea mai puternică împotriva viforului ispitelor, odihna durerilor și grijilor, scăparea nefericiților, prietenul cel mai sincer, cuib al virtuților, izvor de fapte bune, imn de preamărire, vrăjmaș neîmpăcat al păcatului, scara sufletului către Dumnezeu este rugăciunea pentru noi oamenii. Numai în rugăciune ne poate găsi sufletul sdruncinat, adevărată mângâiere, nădejde și liniște conștiinței sale. Fericite-s clipele, în cari vorbești cu Dzeu; atunci te desparți de glie și plutești deasupra valurilor murdare ale păcatelor, cari clocotesc sub picioarele tale; sufletul ți-se resfață în simțirile cele mai fericite, vesele și indestulite. Precum dispăre roua din naintea razelor de soare, așa dispăr din sufletele noastre toate patimile netrebnice, când vorbim cu Dzeu; iar în locul slăbiciunilor omenești se sălășluiește liniștea și mult prețuita pace.

Prin rugăciune cerem dela Dumnezeu cele de lipsă și mulțămim pentru bunătățile, ce ni le-a dat. Prin rugăciune laudăm, preamărim pe Domnul și ne închinăm ziditorului tuturor făpturilor văzute și nevăzute. Prin rugăciune descoperim ascunzișul sufletelor noastre, mărturisim boalele noastre sufletești, deschidem inimile înaintea Părintelui prea bun, ca el să smulgă din ele semințele veninoase ale păcatelor și să le înlocuiască cu ultoaie nouă, nobile, cari să aducă roduri folositoare și mântuitoare.

Cea mai mare cinste, de care s'a împărtășit numai omul, — i-s'a dat atunci, când lui, — mânei de fărină, — i-s'a permis să poată vorbi cu făcătorul său, ori când și ori unde. Să ne aducem aminte numai, câtă rugare trudă și alergare cer dela noi domnii și stăpânii noștri acești pământești, până-ce se 'ndură să ne lase să le trecem pragul caselor lor. Altcum e însă la Stăpânul tuturor. De el se poate apropia și bogatul și săracul și dreptul și păcătosul și fiecare într'asemenea cinste va fi primit. „Inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi“. (Ps. 50 v. 17). Creștinul adevărat ori-ce năcazuri să-l ajungă, nu-și perde firea. Ochii și-i îndreaptă către cer, căci știe, că de acolo poate veni numai ajutorul. „Ridicata-m ochii mei la cer, de unde va veni ajutorul meu, dela Domnul“. În Dumnezeu are toată nădejdea de mai bine, către el se întoarce, lui îi strigă: „Dumnezeule spre ajutorul meu ia aminte, Doamne, ca să-mi ajuți mie grăbește“.

Dacă voim însă, ca ajutorul lui Dumnezeu să nu-l cerem înzădar, trebuie să ne nizuim ca toată viața noastră să fie o rugăciune neîntreruptă. Sculându-vă din pat, primele vorbe să le îndreptați către Tatăl vostru cel din cer. Când omul încă nu s'a desmeticit bine din somn, de obicei e mai morocănos, mai simțitor mai gata de ceartă. De aceea în cele mai multe case, ziua se începe cu sfadă, care abia se sfârșește la vremea prânzului, când adevărat i se dă și gurei altă de lucru. Dacă doriți dar să scăpați de această datină țigănească, când deschideți ochii nu pomeniți numele lui Dumnezeu în injurături, ci în rugăciune creștinească. David zice: „Dimineața vei auzi glasul meu. Dimineața voi stă înaintea ta și mă vei vedea. (Ps. 5 v. 3). Ia aminte glasul rugăciunii mele, Împăratul meu și Dumnezeul meu, căci către tine mă voi ruga Doamne. Ps. 5 v. 2). Nu alergați apoi la mâncare asemenea vitelor, celor fără de pricepere, ci vă aduceți aminte de cel ce vi-a dat-o și care v'o poate și lua. După mâncare mulțamiți iarăși lui Dzeu. Înainte de culcare laudați-l, mulțamiți pentru bunătățile de cari v'a făcut părtași peste zi; cereți să vă fie de pază în somnul greu al nopții. Nu vă despărțiți de bunul obicei, ce lam moștenit din strămoși, ziceți o rugăciune, faceți-vă o cruce sau vestiți din inimă un „Doamne ajută!“ Iar după ce v'ați mântuit de un lucru, mulțamiți lui Dumnezeu, că va dat putere să-l puteți isprăvi. Doar e și născut în firea Românilui să nu uite a rosti totdeauna după-ce și-a dat gata lucrul său „Mulțam Doamne“. Cât de neasemenat de mari sunt binefacerile primite dela Dumnezeu față de cele, ce ni le poate da de aproapele nostru. Și dacă semenului nostru îi suntem recunoscători, când în nevoile noastre ne sprijinește cu avutul său, cu fapta sa sau numai cu sfatul său, ori nu se cade a mulțumi celui ce ne-a dat moștenire pământul cu toate bunătățile sale.

Mulțamești vecinului, că în timpul foametei te-a împrumutat cu o mână de făină, iar de cel ce-ți dă pâinea cea de toate zilele și-ți ține viața nu-ți vei

aduce aminte?! Ori nu știi, că numai din mila celui prea înalt facem umbră pământului? Care dintre noi se poate numi stăpân, cine e atât de cutezător să poată spune, că nu are lipsă de Dumnezeu? Nimeni iubiților! Toți suntem robi până la unul. La mii de primejdii sunt espuse averile noastre, holdele, vitele, vieața și sănătatea noastră. Toți trebuie să recunoaștem, că neputincioși și slabi suntem. Precum copilul nu se poate ridică fără sprijinul părinților săi, nici noi nu putem fi fără ajutorul Părintelui nostru celui ceresc. Toată vieața să o petrecem în rugăciune.

La Dumnezeu să alergăm în necazuri, ca să ne mântuie de ele, la el în bucurii, ca să ni le păstreze. Cătră el să ne îndreptăm privirile în toată vremea. Cu el să ne fie plin sufletul, pe el să nu-l alungăm nici când din casele noastre. Întru cunoașterea lui să creștem copilașii noștri. Celce le-a dat minte să-l poată cunoaște, tot acela le-a dat inimă, cu care să-l iubească, datule-ă voie slobodă să-l asculte, datule-ă limbă să-l preamărească. Cât de dulce sună rugăciunea de pe buzele cele nevinovate! Și vedeți totuși cât de nesocotiți sunt unii dintre voi. Ți se stringe inima de durere, când îi vezi cum sufer să asculte vorbele urâte ale copiilor lor. Ba într'atât de orbiți sunt în sufletele lor, încât se mândresc cu cuvintele hulitoare ale sârmanilor băieți nevinovați.

Aveam de lucru odată într'o comună învecinată. Întru într'o casă, în care pe lângă păriții tineri mai erau și doi copilași. Înainte de plecare, după ce mângăl băieții, îi întreb cum îi chiamă. Copiii nu spuseră numele lor. Apoi să fiți prunci buni și ascultători dragii mei. „Că-s buni ei“ adăugă tatăl. „Da să-i vezi cătu's de îndrăzneți“, întregi mama. „Da încă să-i auziți cum știu sudul, — că ți-i mai mare dragul de ei“, îi laudă tata. Apoi asta nu vreau să-o aud, ci mai bine învățați-i să se roage lui Dumnezeu le spusei eu năcăjit. „Apoi da, Părinte, învăța-or ei și aceia, când or fi mai mari“, răspunse omul meu cum rușinat.

Dar oare nu e mai ușor să îndoi mlădița până-i tineră? Până când e aluatul moale și crud îl poți prelucra cum voiești; dar când odată s'a învârtoșat ori chiar copt, cum îl vei mai putea forma după voia ta? Cine va lăsa polomida să crească în holda sa până la coacerea grâului? Ori nu o vei scoate, până-ce încă e crudă și nu a putut face stricăciune? Așa se prind și se lipesc obiceiurile rele și păcătoase de sufletele nevinovate, ca ouăle fluturilor de crengile și frunzele uscate ale pomului. Și oare mai rămâne-va pomul întreg, dacă lași întâi să-i pască omida frunzele? Ce este frunza pentru pom, aceia e virtutea pentru suflet. Îngrijii inimile tinere încredințate voaui, până când sunt supuse și ascultătoare. Înfrumsețați-le la vremea sa, căci căința voastră din urmă va fi zădarnică și fără de înțeles. Când micuții voștri încep a pricepe și vă întreabă cine e în cer? Vorbiți-le de Dumnezeu, de maica sfântă, de Mântuitorul și de îngerașii săi. Învățați-i să-și facă cruce, să-și împreune mănulele pentru rugăciune și cu glasurile lor argintii să preamărească pe Tatăl nostru. Nu uitați însă, că și voi sunteți fiii celui prea înalt. Rugați-vă dar și voi alătura cu copiii voștri. Ce vă vor vedea pe voi făcând, aceia vor face și ei. Băgați bine de seamă, că sufletul copilului e asemenea unui câmp acoperit cu zăpadă. Primește urma fiarelor sălbatice, ca și aceea a paserilor nevinovate. Atât virtutea cât și păcatul ușor se imprimă în sufletul lor limpede. — Toată vieața să vă fie dar o rugăciune neîntreruptă, dacă doriți a avea mântuirea voastră și a caselor voastre.

Însă „nu tot cel ce-mi zice mie Doamne, Doamne,

va intra în împărăția ceriului“. Cum adevă să fie și de aceia, a căror rugăciune nu află ascultare? Să poate ca Dzeul cel bun să nu iubească pe toți fiii săi asemenea?

Ba nu! iubiților. Dumnezeu pe toți ne are în asemenea dragoste, însă nu toată rugăciunea află ascultare înaintea lui Dumnezeu. Cum te vei apropia dar de Stăpânul, dacă voiești să te asculte? Cum să-i ceri, ca să nu te respingă? Cum veți face rugăciunea voastră, ca să fie bine primită? Iată despre ce doresc să vă mai învăț astăzi.

II.

Multe lucruri săvârșește omul astăzi fără să-și deie seamă, că de ce le-a făcut. Nu cugetă că la ce-i va folosi fapta sa. Când îl întrebi, că de ce a lucrat așa și nu alt fel, îți răspunde: „așa am găsit din bătrâni“, ori „așa ni-e obiceiul“. La cei mai mulți stăm tot așa și cu rugăciunea. Merge la s. biserică din obicei, se roagă din obicei. Buzele-i șoptesc rugăciune, iar ochii-i privesc cu necaz la hainele mai frumoase ale vecinei. Din vârful limbei laudă pe Dzeu, iar cu inima asupește pe deaproapele său. Gura cântă imn de preamărire, iar în suflet clocotesc patimile urâte: pisma, răutatea și ura pentru fratele său. Și un asemenea om mai așteaptă a fi auzit și ascultat firește, că așteaptă. El își zice în gândul său: Acum m'am rugat, eu mi-am împlinit datorința, aștept dar, ca și Dumnezeu să mă fi ascultat. Nu știe sârmanul, că ceia-ce a făcut el, nu a fost rugăciune, ci mai vărtos hulă împotriva lui Dzeu. Crede că dacă poate înșelă ochii lumii, va putea înșelă și pe Dumnezeu. Dar „Dumnezeu cel ce vede într'ascuns, v'a aduce toate la arătare“.

Să ne ferim dar de rugăciunea făcută din obicei. Și când voim a ne ruga, să ne desbrăcăm sufletul de tot păcatul și gândul lumesc. „Toată grija cea lumească, să o lăpădam“.

1. Rugăciunea să o facem cu evlavie creștinească. Vorbele să ne iasă din adâncul inimii. Ceia ce spunem să și simțim. Când vorbim cu Dumnezeu, să ne umplem sufletul numai cu el și cu însușirile plăcute înaintea lui. Înainte de a merge în ascultare la Dumnezeu, ziceți gândurilor străine. Voi griji lumești, voi necazuri pământești și gânduri streine, rămâneți acum aci, căci la judecătorul mă duc, unde voi nu aveți intrare fiți dar pe pace, căci când voui isprăvi cu ruga mea, iar am să vă iau și să vă port ca și mai nainte faceți și voi, cum a făcut odinioară un mare împărat. Când veniră adevă la împăratul Carol al V-lea trimișii regelui franței el tocmai i-și făcea rugăciunea. Se duse un ministru să-i spună, că solii regelui franței cer ascultare și că vor să-i împărtașească niște lucruri însemnate, grabnice. „Să facă bine solii franței să aștepte“, fu răspunsul împăratului. „Acum am un lucru mult mai mare de făcut. Eu însu-mi sunt acum în audiență la împăratul tuturor împăraților“. Și trimișii franței trebuiră să aștepte, până-ce i-și termină împăratul rugăciunea. (I. Popea Caractere morale).

2. Rugăciunea trebuie făcută cu smerenie. „Domnul stă împotriva celor mândrii, și dă har celor umiliți“ (Iacob c. 4 v. 6) „Umiliți-vă înaintea lui Dumnezeu și și el vă va înălța“, ne sfătuiește apostolul Iacob (c. 4 v. 10). Aduceți-vă aminte de pilda vameșului și a farizeului, farizeul îmbrăcat în haine scilpitoare se laudă înaintea lui Dumnezeu cu purtarea sa cea bună. Asemenea fac și cele ce cu fețe lustruite de rumenele și împopoțonate cu toată podoaba hăinetului lor, vin aici mai mult să se laude și să se arate, decât să se smerescă înaintea lui Dumnezeu. Nu îmbrăcăminte și

frumșetea din afară ci podoabele sufletului ni le cearcă Domnul. Imbracă-te curat și cu grije, când stai înaintea Tatălui, dar mai mult grijește, ca vorbele să-ți fie frumoase, curate și adevărate. Câtă simțire și umilință în vorbele vameșului, care nici ochii nu cutează să și-i ridice la cer, ci bătându-și peptul striga: „Miloștiv fii mie, Doamne, păcătosului“. Și după cuvântul evangheliei acest vameș s'a întors mai îndreptat la casa sa, decât farizeul, ce ținea posturile și da zăciuală din toate cele ce le câștiga, asemenea sămbătarilor noștri de astăzi.

Dacă vrei să te poți ruga cu adevărată smerenie „cugetă-te la aceia, că cine ești tu acela ce ceri — zice Ioan Gură de aur — și cine-i acela dela care ceri“. Tu înaintea lui Dumnezeu ești ca un fir de nisip, care din mila celui prea înalt — primiși sufletul cel făcut după și asemănarea sa. Tu ești o ființă nemernică și neputincioasă, iar el e făcătorul cel mare a toată lumea, el e ființa cea mai desăvârșită el e împăratul împăraților, Domn al Domnilor, Stăpânul lumii întregi, El este Dzeul tău și a toată făptura. Dar văzând micimea ta să nu te infriți, că nu vei fi băgat în seamă, căci cel ce știe numărul nisipului mării și toată paserea ce cade, acela te va auzi și sprijini și pe tine numai să-i slugești cu încredere și umilință.

3. Intoarceți-vă dar cu încredere către Dumnezeu, nădăjduind a avea tot ceea ce cereți. Evangelistul Marcu zice: „Toate câte cereți, rugându-vă, credeți că veți primi și se va face vouă“. (c 11 v. 24) Cereți voastră însă să fie mai sufletească, decât trupească. Numai acele bunuri pământești să le cerem, fără cari nu putem fi. „Pânea noastră cea de toate zilele dăne-o nouă astăzi“ Ne învață să cerem Mântuitorul. Nu cereți dela Dumnezeu dar bogății, curți, cirezi de vite și alte bunuri trecătoare pământești, căci sufletul vostru nu are lipsă de aceste cerești însă pentru trup: sănătate, putere și hrană de lipsă, iar mai vărtos cerești pentru suflet mântuire. Și până în ziua de azi mai poți găsi nepricepuți de aceia, cari țin posturi și rugăciuni, cerând ajutorul lui Dumnezeu, ca să-și poată răsbuna pe deaproapele său, ori chiar să-i poată înstrăina avutul său, dar Dumnezeul dragostei și-a dreptății nu-i va asculta. Ascultați numai cum de frumos știa ce trebuie să ceară dela Dumnezeu chiar și un păgân de pe vremuri cu numele Epictet. El îndemnă pe semenul său zicându-i „Ridică-ți ochii cu încredere la Dumnezeii și zi: O! Doamne, fă cu mine ce vrei! Ce vrei tu, vreau și eu, pune-mi sarcinile ce le voiești. Dă-mi bogăție, sau lasămă să mă lupt cu sărăcia. De vor cărti oamenii, eu nu voiu cărti. Totdeauna voiu arată prin fapta mea, că tot ce faci tu, e pentru mine bine făcut“. (Caractere morale I. Popea).

4. Dacă vă veți ruga și voi cu asemenea încredere, atunci veți avea și statornicie și îndelungă răbdare în rugăciunile voastre. Adeseori se întâmplă, că avem să așteptăm mult, până ni-se împlinesc cererile și aici pe pământ. Nu e de ajuns o simplă rugare, ci de multeori după luni întregi de așteptare trebuie să ne renoin cererile, dacă voim să ajungem la izbândă. Dumnezeu încă adeseori se pare a nu da de loc ascultare rugăciunilor noastre. Nu-i iertat însă să ne perdem răbdarea. Bunul Dumnezeu știe mai bine decât noi, când trebuie să ne asculte. Ajutorul său uneori întârzie chiar și de aceea, că primindu-l mai cu greu, să-l știm mai bine prețui. Alteori iarăși anume ne pune la probă încrederea și răbdarea. „Răbdarea lui Iov ați văzut și sfârșitul Domnului ați văzut“ zice apostolul Pavel. De ce nu s'a resvrătit împotriva Tatălui acest Iov, când — deși să știa drept — văzu urgia

lui Dumnezeu venind asupra lui. Iși perdu averea, vitele și tot belșugul casei sale. Apoi feciorii mângâierea și nădejdea bătrânețelor. În urmă ajunse a fi chinuit de bubele și rănille cele mai urâte. Și toate le-a suferit cu răbdare, necărtind împotriva celui ce le-a trimis peste el, ci mai vărtos laudând pe Dumnezeu striga: „Domnul a dat, Domnul a luat, cum a plăcut Domnului așa a făcut, fie numele Domnului binecuvântat“. Iar noi să strigăm împotriva lui Dumnezeu, că nu ne dă de loc ceea ce-i cerem? Oare nu așteptăm cu răbdare luni și ani de zile până ce ne dau stăpânii un loc de slujbă? Oare nu așteptați voi fraților plugari aproape un an de zile, până ce vedeți îngălbenind holda muncită cu atâta trudă? Oare nu așteptăm îndelungați ani până ce putem gustă din roada viilor și a pomilor puși de noi? Oare nu așteptăm ani întregi până ce își cresc băieții mari, ca să-ți poată fi și ei de ajutor?

După toate așteptați cu răbdare, numai pentru rodirile rugăciunii nu aveți astămpărul cuvenit. Dacă vreți dar să aveți ascultare fiți îndelung răbdători căci ajutorul lui Dumnezeu nu va întârzi. Luați pildă dela sârmanul nenorocit din evanghelia zilei de azi, care după mărturisirea tatălui său din pruncie suferea de boală grea fiind cuprins de duh mut. Cristos a zis către tatăl bolnavului: „De poți ceva crede, toate se pot credinciosului“. Iar „Tatăl pruncului cu lacrimi a grăit, cred Doamne! ajută necredinții mele!“ și iată, că a venit vremea și pentru el și Cristos l-a vindecat. Iar „ucenicii lui l-au întrebat pe dânsul, căci noi nu l-am putut scoate pe el? Iară el le-a zis lor: Acest neam cu nimică nu poate ieși, fără numai cu rugăciunea și postul“. Oare apostolii n-au avut credință destulă? Ba da iubitorilor, dar le lipsia încrederea. Nici apostolii însă nu și-au perdu răbdarea, ci cu atât mai vărtos să rugau lui Dumnezeu. Și în urmă Dumnezeu s-a îndurat de ei și i-a ascultat așa, că mai târziu Petru cu puterea cuvântului vindecă schiopul ce cerșea milă înaintea templului *Frumosă*. Nenumărate fură mai târziu minunile săvârșite de dânsii cu puterea credinții și a rugăciunii.

*

Dacă dorim, ca viața noastră pământească să fie scutită de năcazuri, dacă dorim a fi biruitori ai Duhului mut și surd al păcatelor, dacă voim să avem parte de sănătatea trupească, de liniștea sufletului și de viața de veci, neincetat cu evlavie, smerenie, încredere și statornicie să cerșim ajutorul lui Dumnezeu.

Mult trebuie să ne rugăm, căci avem pentru ce ne ruga. Rugați-vă pentru voi înși-vă, rugați-vă pentru satul acesta, pentru țara aceasta, pentru toate orașele și țările. Rugați-vă pentru cei bolnavi, pentru cei robiți, pentru mântuirea lor, pentru văduve și orfani și pentru toate lipsele voastre trupești și sufletești. Dimpună cu mine să rugăm pe Dumnezeu zicându-i: Doamne Isuse Cristoase, care ne-ai învărednicit a vedea minunile Tale, ajută-ne nouă a petrece în pace și zilele mari ale patimilor Tale, că ajungând minunata zi a invierii să ne pătrundem în tot sufletul de învățăturile Tale prea adevărate și mântuitoare. Luminează-ne sufletele și ne dă nouă darul de a ne ști ruga către Tine în toate neajunsurile noastre. Bine primită fă și rugăciunea aceasta înaintea Ta și cel ce ai deslegat pe cel bolnav de duhul mut și surd desleagă-ne și pe noi de legătura păcatelor și ne mântuiește pe noi în veci Amin!

Aurel D. Papp.

Educația

în lumina problemelor ei fundamentale.

De V. Simiganoschi.

—Urmare—

Cunoscut fiind, că nimica în lume nu-și este sie-și scop, ci tot ce se face, este numai un mijloc pentru un scop mai înalt, de aceea mâncarea singură nu este scop primar al vieții fizice, ci numai un mijloc, din care organismul scoate puterea de viață. Deci numai aceea alimentare este priincioasă, spornică, de folos și rațională, care prin efectul ei final își implineste scopul, pecând aceea ce dă numai stomacului de lucru, fără să aibă de unde da organismului putere, este o îndopare zădarnică și stricăcioasă, pentru că ea, fără să poată folosi, ține locul alteia mai bune și uzează înzădar timpul și munca digestiei.

După aceiași rațiune nu îndoparea elevilor cu materii doctrinale este scopul primar al învățătorei, ci ea se face pentru ale oferi material de rumegare intelectuală, pentru a le desvoltă și întări intelectul spre gândire logică, ca astfel inputeriți în viață să se poată orienta în vălmășagul caotic al referințelor. Ei nu au să învețe, numai să fie învățați și dobă de carte, ci mai vârtos să fie înțelepți, căci învățătura și înțelepciunea nu totdeauna se află la olaltă, nici nu stau totdeauna într'un stringent raport cauzal, analog cum nu se află bine cel ce mănă mult și cel ce asimilează bine alimentele. În viață adese întâlnim oameni foarte avuți, cari trăiesc foarte miser, și oameni sărmani trăind rațional și bine, precum și oameni îndopați cu sumedenii de științi, cari pentru că le lipsește asimilarea intelectuală, se prezintă de tot prost, iară alții analfabeți cu o înțelepciune uimitoare, pentru că s'au deprins a fi esonomi pe puținul cunoștințelor lor.

E natural, că nu tot ce se crede necesar pentru viață, are să fie obligătoare materie de instrucție, ci numai aceea, ce copilul poate asimilă intelectual. Tot ce întrece capacitatea lui, nu-i aduce folos ci numai timpire intelectuală și disgust față de învățatură. Lutul moale se taie și cu o unealtă de lemn, lemnul mai vârtos cere o unealtă de fer, iară piatra cere oțel, ceea ce dă de înțeles, că sarcina muncii mici când nu are să pretindă întreaga putere, ci totdeauna ea are să fie mai ușoară, ca restul prisositor să fie pentru muncă motiv de atracție. Dacă însărcinăm copiii cu toate cunoștințele trebuincioase vieții, ce vor face în tot decursul ei? Li prea opintim, când nu pot cuprinde ca când sunt puternici, să nu facă nimica. De aceea școala de azi cu multele ei discipline produce un proletariat intelectual. Câte vieți nenorocite, câte genii pierdute din cauza nenorocitului universalism în instrucția școlară unde individualismul rămâne numai o dogmă moartă, pentru că e mai lesne a trata pe toți ca pe o turmă de oi, decât a sonda individualitățile. Statul îndeosebi interesat de mulțimea bărbaților destoinici ca sacră îndatorire, se creeze mai multe feluri de școli ca toți copii după a lor individualitate se afle ocazia de a-și desvoltă facultățile și a se indulci de fagorul fericitor al educației sănătoase. Părinții la rândul lor își îngreue sufletul cu grea răspundere, când din prejudețiu și capricii sălesc copiii la anumite studii, fără să le fi cercat mai întâi capacitatea nativă.

Alimentele nu se servesc așa cum natura le produce în stare brută, ci arta culinară se întrece a le prepara prin adaus de diverse arome, ca digestiva să fie sporită și alimentele să aibă gust și miros plăcut.

Dacă se coată pentru alimentele corpului atâta

iscusință culinară, cu atâta mai mult se cuvine instrucției ca alimentație sufletească. Dară durere bucătării de azi sunt într'ale lor mai mari meșteri decât dascălii. Natura lucrului reclamă, că cunoștințele au să fie didactice așa pregătite, ca copiii să le priceapă ușor, să fie introduși în folosul lor practic, învățătura să se facă nu pentru a ști, ci pentru a o ști folosi și a trage din rădăcina ei alimentația intelectual-morală. Arta didacticei are să îndrăgiască copiii cu disciplinile, ca ei să le învețe din iubire nu din silă, din stăruință să fie înțelepți nu din interes material pentru viitor. O educație de felul acesta produce oameni, a căror sete de știință nici când nu se potolește, oameni de lumină, de morală, de ispravă. Instrucția mecanică de azi, care se mărginește să îndoape copiii cu materiile cerute de planul instrucției, ca să-i facă cinste de papagal înaintea inspectorilor, nu este educație, ci degenerare, nu luminare ci timpire, a nu produce morală, ci corupție și obscurism.

Pentru aceea educație ideală nu ajunge educația institutorilor de azi, ci pretinde studii mai profunde, o psihologie bine cercată. E cea mai mare ironie, când oameni fără cunoștinți despre suflet se ocupă de sufletul omenimei, orbi cari vreau să picteze și surzi, cari vreau să cerce adâncul muzicii. Au fost și de acele fenomene rare, dar nu din tagma dascălilor de rind, cari nu știu mai mult decât ceea-ce au învățat.

(Va urmă.)

Ce scop a avut Pestalozzi, dând la lumină opera „Leonard și Gertruda“ și dacă opera aceasta are vre-un folos real pentru școală și familie?

— Urmare. —

IV.

Analiza literară a operei „Leonard și Gertruda“.

Să trecem acum la analiza literară a cuprinsului acestei prime părți a operii de care ne preocupăm.

În satul *Bonnal* trăiește un zidar, *Leonard*, cu soția sa *Gertruda* și cu cei 7 copilași ai lor. Zidarul *Leonard* este un om bun și cinstit, însă cam slab de inger, cum s'ar zice; căci încetul cu încetul se ispitește, lăsându-se a fi atras de cinzeacă spre uitarea năcazurilor (băutură) și jocul de cărți (noroc), în cărciuma primarului comunii *Bonnal*, un personaj foarte sireț, lipsit de orice scrupule, anume *Hummel*, unde sârmanul zidar se înglotează în datorie. Într'o bună zi, fiind mai lucid la minte, sârmanul *Leonard*, cuprins de rușine și desnădejde, vine acasă și-și destăinuște păcatele soției sale, excelentă în iubire și bunătate cătră căminul conjugal, *Gertruda*.

Pioasa și harnica femeie îl consolează și-l face ca să-i promită că-și va schimba conduita, adecă se va desbără de patima băuturii. A doua zi, buna soție, cu cel mai mic copilaș în brațe, aieargă la seniorul sau proprietarul satului, care se numește în piesă, *Juncker Arner* și-i istorisește patima bărbatului și nenorocirea întregii familii. *Arner* este atâta de mișcat de această confidență a *Gertrudei* și tot pe atât de indignat de purtarea nerușinată a primarul *Hummel*.

După vre-o câteva zile, seniorul, care eră prefect și judecător totodată pe domeniul său, însoțit de pastorul *Ernest* purced la facerea unei minuțioase anchete, în cel mai strict incognito, și descoper o mulțime de incorectitudini și potlogării în sarcina primarului cărciumar din *Bonnal*.

Hummel prinde de veste furtuna ce se va deslănțui asupra capului său și aleargă la fel de fel de intrigi și meschinării; dar toate, absolut toate încercările lui Hummel rămân zadarnice. Este dat de gol și desnodământul final e următorul:

Arner în calitate de judecător de instrucție depune pe Humel din demnitatea de Primar, obligându-l a restitui sătenilor amăgiți, tot avutul agonisit prin fraudă, adecă pronunță asupra primarului cărciumar o sentință infamantă.

În acest cadru, autorul nostru de predilecție, pune în scenă, afară de personagiile principale menționate, o sumedenie de figuri sau tipuri secundare, zugrăvite în scris cu o vervă de artist desăvârșit, avându-și fiecare în piesă o fizionomie proprie. Episoadele tagico-comice se succed cu multă măiestrie, încât aproape fiecare dintre cele 100 de capitole ale primei părți a operii, formează câte un mic tablou, ce sguđuie până la lacrimi pe cetitor sau spectator, prin veritatea detaliilor, naturalul dialogului și prin fineața simțului de observațiune, din care se întrevăd din când în când judecării strășnice și profunde, ce te fac ca să ghicești în dosul maestrului, un filozof care, prin câte o rază de poezie, imbibează detaliile cele mai vulgare.

Opera de educație socială populară a lui Pestalozzi „Leonard și Gertruda“ a apărut în primăvara anului 1781, fără nume de autor, căci prefața acestei prime părți poartă numai data de 25 Februarie, locul și editura. În Germania ca și în Elveția succesul romanului „Leonard și Gertruda“ a fost surprinzător de mare, de oara ce, nu numai gazetele erau pline de elogii la adresa autorului și a operii sale, ci chiar se imprimară almanachuri, în care se rezumară scene întregi din cartea I-a a operii „Leonard și Gertruda“. Și numai cu modul acesta se putu ridica vâlul anonimului, declarându-se sus și tare că autorul nu poate fi altul decât Pestalozzi din Neuhof, al unei opere așa de excelentă de moravuri sociale, din timpul acela.

Societatea economică din Berna dăcernă autorului o recompensă de 50 ducăți și o medalie de aur de aceeași valoare, pe care Pestalozzi, constrâns de nevoi, o și vându unui colecționar de lucruri vechi, pentru amatorii de numismatică și care se poate vedea și azi în muzeul Pestalozzian din Zürich, organizat cu ocazia centenarului dela nașterea marelui pedagog, de către profesorul de pedagogie dela Normal Schule, Hunziker.

Răsunetul și valoarea intrinsecă a acestei prime părți din Leonard și Gertruda fu atâta de strălucit, încât până a nu se sfârși anul apărui în a II-a ediție tot în Berlin la același editor, care recompensă pe Pestalozzi mai presus de convențiunea făcută cu Iselin, după cum am arătat mai sus; iar în anul 1783 apărui tot în Berlin în traducere franceză o altă ediție intitulată: „Leonard et Gertrude, ou les moeurs villageoises, telles comme les trouvent à la ville et à la Cour“. Histoire morale traduite de l'allemand, avec 12 estampes dessinées et gravées, par D. Chodowiecki.

Aceasta traducere în franțuzește a fost făcută de către pastorul capelei franceze din Berlin, Pajon de Moncet, sub inițialele P. M.

Planșele lui Chodowiecki sunt executate cât se poate de artistic. Însumi am avut norocul de a le privi, grație ambilității valorosului și bunului meu profesor de pedagogie dela Universitatea din Lausanne, François Guex. Ele sunt de o sugestivă interpretare și-ți vorbesc mai clar, pare decât cetirea celor 100 capitole, ce compun această primă parte a operii de care ne preocupăm.

Iată interpretarea acestor 12 planșe:

I-a reprezintă pe zidarul Leonard, când se întoarce acasă dela cărciumă și-și găsește nevasta și copilașii plângând.

II-a reprezintă pe Gertruda cu copilașul în brațe mergând la seniorul Juncker Arner.

III-a reprezintă un câine de St. Gotard, care bând apă dintr'un ibric, descopere un șiretlic al lui Hummel, care turnase apă în ibric peste foarte puțin vin, gata ca să-l pună în consumație.

IV-a planșă reprezintă o scenă de moravuri, la înmormântare, din vieța sătenilor elevețeni.

V-a planșă un dialog între cărciumar și un oarecare Marx (cap 26).

VI-a Marx își dojeneste pe fică-sa Betheli că a primit o bucată de pâine din mâna unui copil al Gertrudei (cap 50).

VII-a reprezintă pe un oarecare Cristoffi travestit în clapon pe care Hummel, când sare asupra-i, îl ia drept dracu și fuge urlând.

VIII-a planșă e foarte sugestivă și interesantă. Ea reprezintă pe Hummel spovedindu-se pastorului Ernest (cap 77).

IX-a reprezintă un copil al lui Arner îmbrățișându-și vizitiul.

X-a reprezintă pe Seniorul Juncker Arner pronunțând sentința de infamie contra primarului din Bonnal, (cap 89).

XI-a reprezintă pe un oarecare Christoffi travestit, explicând sătenilor din Bonnal, adunați la Primărie, cum a suprins pe Primarul lor și cum l-a făcut ca să fugă pe uliță urlând de frică.

În fine a XII planșă reprezintă pe Leonard și Gertruda cu binefăcătorul Arner și d-na Theresa Arner, mergând la înmormântarea lui Rudi (cap. 98).

Acesta este cuprinsul în mod rezumativ al primei părți împărțită în 100 de capitole din „Leonard și Gertruda“, pe care am socotit mai nimerit a-l face cunoscut prin planșe după ediția franceză a lui Pajon de Moncet, spre aprecierea fiecăruia, decât prin expunerea cuprinsului fiecărui capitol în parte, de oarece aceasta o puteți avea fiecare, cetind lucrarea d-lui profesor I. Rădulescu-Pogoneanu, editată de Casa Școalelor.

Am mai fost călăuzit ca să fac așa și de principiul că omul ca și copilul se fixează mai mult văzând o ilustrație bine reușită, decât cetind cele 100 de capitole, în grabă sau la întâmplare poate.

Mulți dintre istoriografii lui Pestalozzi și-au pus întrebarea, dacă nu cumva personagiile puse în scenă de către autorul romanului, de care ne preocupăm, nu erau niște adevărate portrete în carne și oase. Ceeace a făcut pe însuși autorul operii, în 1782 ca să declare, când deja apăruse partea a II-a din „Leonard și Gertruda“ că aplicațiile ce a voit ca să facă nu erau destul de exacte, în senzul adecă, că fiecare din caracterele operii nu reprezintă întru totul copia fidelă a unui original; totuși nu e mai puțin adevărat, că pentru fiecare dintr'aceste personagii, Pestalozzi a avut în mintea sa, unul sau mai multe modele, împreunate din lumea reală în care trăia. Așa, Gertruda reprezintă în copie pe Elisaveta Năf; iar locuitorii din Birr și din Mülligen recunoșteau în Hummel pe zavistiosul Märche, care înșealase pe Pestalozzi și-l făcuse de rușine, atunci când a întreprins meseria de agricultor; întrucât privește pe pastorul Ernest, cu siguranță că Pestalozzi s'a gândit la prietenul și vecinul său pastorul din Birr, care se chemă Fröhlic, ce însemnează pe nemțește „vessel“, iar Ernest, în vechia germană, vrea să zică „serios“.

In fine Arner, idealul proprietarului senior al evului mediu, înțelept și mare filantrop, pare a fi fost după părerea biografilor moderni patricianul bernoaz Tschanner, sau un alt nobil bogătaș din Berna, prieten a lui Pestalozzi, Juncker Etfinger, proprietarul castelului din Wildeg, care se indeletnicia cu opere filantropice.

Va urmă.

Nr. 1581/1912.

Aviz!

Prin aceasta se aduce la cunoștința învățătorilor și învățătoarelor noastre, că ministrul regesc ungar de culte și instrucție publică, prin Nrul său 33771/1912 a dispus a se țineă dela 1 iulie n. c. până la 20 a aceleiași luni *cursuri de vară* pentru învățătorii și învățătoarele școlii poporale.

Cursurile pentru învățători se vor țineă la preparandiale de stat din: Baja, Kiskunfélegyháza, Stubnyafürdő și Timisoara, — iar pentru învățătoare la Eperjes și Szabadka.

Atragem atenția învățătorilor și învățătoarelor asupra acestor cursuri, îndemnându-i să participe la ele, spre a-și spori cunoștințele.

Cererile pentru primire la curs au să se adreseze *direct* inspectorului regesc concernent până cel mult la 1 aprilie n. c.

In privința favorului de a fi întreținuți gratuit cei interesați vor avea să-și iee informațiile necesare dela acelaș inspectorat.

Cei ce vor participa la cursuri pe cheltuielile proprii, vor primi cortel gratuit și întreținere cu preț redus.

Arad: la 9/22 martie 1912.

Consistorul român ort.
din Arad.

—□—

Aviz!

Testimoniul de cvalificațiune extradat din partea comisiunei examinătoare sub Nr. 4057/504 com. esam. 1892, în mod necunoscut l'am perdut, de datul, Arad 1892, IX/17-lea.

Mihai Petrovicu
învățător.

1—3

Cronică bibliografică.

A apărut revista literară, artistică și politică „Lucefărul“ Nr. 10, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: „Lucefărul“: † Dr. Ion Borgia. Octavian Goga: Poetul (poezie). Corn. Moldovanu: Sărbătoare mistică. Alice Călugăru: Rugă Soarelui (poezie). I. Agărbiceanu: Povestea unei vieți (roman). Dări de semă: Dr. Pavel Roșca: Elemente de metafizică. Cronici. Ilustrațiuni.

Concurs.

In conformitate cu rezoluțiunea Ven. Consistor gr. rom. din Arad de sub Nr. 1383/912 cu această se escrie de nou concurs pe stațiunea învățătoarească vacantă din Buzad protopresb. Lipovei, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în org. oficios „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele emolumente:

1. In bani gata 1000 cor. 2. Locuință în natură, cu grădină de legumi, în preț de 120 cor. 3. Pentru conferință 20 cor. și pentru scripturistică 10 cor. 4. Dela înmormântări unde va fi poftit dela copii până la 7 ani 60 fil. dela cei trecuți de 7 ani precum și dela cei ce se bagă în biserică 1 coroană dela cei cu liturgie 2 coroane. Cvincvenalele se vor cere dela stat.

De curățenia locuinței învățătorului pe din lăuntru și pe din afară, se va îngriji alegândul învățător, iar de încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Alegândul învățător va avea să provadă cantoratul în și afară de sft. bis. și să instueze Elevii în cântările bsericești, și să conducă elevii în dumineci și sărbători în sft. biserică fără altă remunerațiune.

Ceice dorese a ocupa acest post învățătoresc, vor avea a-și inaintă recursele lor, ajustate conform Regulamentului și adreșate comitetului par. gr. or. rom. din Buzad M. O. Oficiu ppsc in Lipova (Lippa) până la terminul indicat, având a se prezenta în acest timp în sfta bis. spre a-și arată desteritatea în cele cantorale.

Buzad 24 aprilie (7 maiu) 1911.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: Fabriciu Manuila protopresbiter
inspector de școale.

—□—

1—3

Autorizat prin rezoluțiunea Venerabilului Conzistor de sub Nr. 5463/1911 prin aceasta escriu din oficiu concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în Cerneteaz (protoprezbiteratul Timișorii), prin moartea preotului fost acolo Ignatie Spân.

Beneficiul se compune din folosirea sesiunei parohiale, stola normală și birul legal, cum s'a prestat în natură și pân'acum. Sarcinile publice după acest beneficiu are să le supoarte alesul.

Parohia fiind de **clasa primă** dela recurenți se cere cvalificațiunea regulamentară pentru atari parohii. Recursele sunt a se așterne oficiului pprezbiteral gr. or. rom. din Timișoara-Fabric. Reflectanții vor avea să se prezinte cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în sf. biserică d'acolo, spre a-și arată desteritatea omiletică și rituală,

Timișoara-Fabric, 5/18 Martie 1912.

Dr. Tr. Putici, m. p. pprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacantă din Seleuș-Cighirel, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 7615/911, prin aceasta se escrie concurs, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial: „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Uzufructul sesiunei parohiei vacante, cu toate drepturile împreunate; 2. uzufructul grădinei de sub Nr. 197 (din colțul străzii); 3. birul rescumpărat cu 200 cor., solvinde dela epitropia culturală treilunar; 4. stolele legale; eventuala întregire a dotațiunei dela stat.

Casă parohială nu este, ear dările publice după beneficiile de mai sus, le va plăti alesul.

Tot alesul va fi îndatorat a catehiza la școala gr. ort. rom. fără altă remunerație.

Parohia e de cl. I. deci dela reflectanți se pre-tinde calificațiune pentru parohii de cl. primă.

Rugările de concurs, ajustate conform Regula-mentului în vigoare și adresate comitetului par. din Seleuș-Cighirel, — sunt a se înainta P. O. Oficiu pro-toprezbiteral gr. ort. rom. din Boroșineu (Boroșjenő), ear reflectanții pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Reg. pentru parohii, vor avea a se prezenta în timpul legal, în s. biserică din Se-leuș-Cighirel, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și'n oratorie.

Seleuș-Cighirel, din ședința comitetului parohial, ținută la 21 noemvrie st. v. 1911.

Teodor Șandru

preș. com. par.

Teodor Mișcoiu

not. com. par.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter.

—□—

1—3

Pentru întregirea postului de învățător dela școala conf. gr.-or. rom. din **Pădurani**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

1. În bani gata 210 coroane.
2. 3 jugăre pământ (uzufructul) 46 cor.
3. Dela fiecare număr de casă câte o spene cu-curuz și 5 oche grâu, socotite toate în 110 coroane.
4. Lemne pentru învățătorul 40 cor.
5. Ajutor dela stat 594 coroane.
6. Scripturistică 10 coroane.
7. Conferință 20 coroane.
8. Dela fiecare mort unde va fi poftit 80 fil. și
9. Locuință în natură cu supraedificate și in-travilan.

De văruiatul, curatoratul și încălzitul salei de în-vățăământ se îngrijește comuna bisericască.

Cvinctenalele se vor cere dela stat.

Alesul are să preste servțițele cantorale în sf. biserică și să instrueze pe școlari cântările bisericști fără altă remunerație.

Pețițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, au să se adreseze comitetului parohial din Pădurani (Maroserdőd), pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belencze, Temes-megy), iar reflectanții sunt poftiți ca, în decursul termenului concursual, să se prezenteze în sf. biserică din Pădurani, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Întrucât reflectanții sunt din alt tract, și au fost încă în funcție, trebuie să alătore și atestat dela pro-toprezbiterul respectivului tract.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârb*, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr.-or. rom. confesională din **Pârnești** (Pernyefalva) prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. Bani gata 200 cor. 2. În naturale 5 mm. grâu, 5 mm. cucuruz, 20 mm. fân, și 40 care de lemne din care se va încălzi și sala de învățăământ. 3. 1/2 Sesiune de pământ la deal. 4. Cvatir liber și grădină de legumi. 5. Pentru conferință 20 coroane. Dela înmormântări, la cari va fi chemat: dela cele mari 1 cor., dela cele mici 50 fil. dela cele cu liturgie 2 cor. Întregirea sa-larului din partea statului s'au cerut.

Învățătorul ales e obligat a prevedea strana fără nici o altă remunerațiune.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului par. din Pârnești să se trimită la oficiul protopopesc în Maria-Radna, iar recurenții să se prezinte în vre-o duminică sau sârbătoare în sfta biserică din Pârnești spre a se face cunoscut po-porului.

Din ședința comitetului par. din Pârnești ținută la 3/16 iulie 1911.

Comitetul parohial.

In conțelegre cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter inspector de școale.

—□—

2—3

Pe baza autorizării Ven. Conzistor diecezan de sub Nrii 6349/1911 și 7579/1911 pentru îndeplinirea parohiei din **Lupești** devenită vacantă prin moartea fostului preot Parteniu Turcu, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul ofi-cios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. O sesiune întreagă de pământ la deal. 2. Birul și stolele legale. 3. Eventuala întregire a dotațiunii dela stat.

Alesul va avea să supoarte toate dările publice după venitul parohial și să catehize elevii școalei con-fesionale și pe cei ai școalei streine, ce eventual s'ar înființa în comună.

Parohia este de **clasa a II-a**.

Recurenți sunt poftiți, ca recursele lor ajustate conform regulamentului în vigoare și adresate comite-tului parohial din Lupești, să le susțearnă în terminul concursual oficiului protopopesc din Maria-radna, iar dâșii să se prezinte — cu stricta observare a dis-pozițiunilor regulamentare — în sfta biserică din Lu-pești spre a se arăta poporului.

Dat în ședința comitetului parohial din Lupești dela (20 oct.) (2 nov.) 1911.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter.

—□—

2 - 3

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala conf. gr -ort. rom. din **Temeșești** (Temest) protopopia-tul Radnei, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în or-ganul diecezan.

Cel ales beneficiază: 1. Bani gata 544 cor. 2. 16 jugăre pământ la deal. 3. Lemne din pădurea urba-rială (8/166) din cari se va încălzi și școala de învâ-țământ. 4. Curatorat 16 cor. 5. Spese de conferință 10 cor. 6. Scripturistică 10 cor. 7. Dela înmormântări 1 cor., cu liturgie 2 cor. Cvatir cu 2 odăi, cuină, cămară, supraedificate și grădină.

Darea după pământ și pădure o solvește alesul. Tot el va prevedea și cantoratul fără altă remunerație.

Se obsearvă, că întregirea salarului la minima-lul (1000 cor.) e votat dela stat în principiu și ale-sului i-se va pune în curgere după ocuparea postului.

Recurenții să-și ajusteze recursele conform pre-criselor regulamentare și, adresate comitetului paro-hial din Temeșești, să le susțearnă P. On. Oficiu pro-toprezbiteral în Maria-radna, apoi să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Temeșești pentru a-și arăta desteritatea în cele can-torale.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter, inspector de școale

—□—

2 3

Pe baza ord. V. Consistor oradan Nr. 94/11/1912 Bis. prin aceasta se publică concurs pentru îndeplini-rea capelaniei temporale cu drept de succesiune pe

lângă veteranul paroh Teodor Tărău din Săcădat, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. pământul parohial 7 jugh. 2. Stolele legale. 3. birul preoțesc legal. 4. Din toate aceste alegându-l capelan va beneficia jumătate, în schimb însă va avea să îndeplinească toate funcțiunile pastorale încredințate din partea parohului și reclamate în comună, precum și să rezolveze toate agendele scripturistice obveninde. 5. Alesul se va îngriji de locuință. 6. Intregirea dela stat compete întreaga parohului. 7. Capelanul alegându-se cu drept de succesiune, trebuie să aibă calificare de cl. II-a.

Doritorii de-a ocupa aceasta parohie sunt avizați, ca cererile de concurs să le înainteze comitetului parohial din Săcădat, pe calea oficiului ppeșc din M-Telegd, având dânsii, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta până cu 8 zile înainte de alegere în sfânta biserică din Săcădat, spre a-și arăta dăeritatea în cant, tipic și oratorie.

Săcădat 9/22 februarie 1912.

Pentru Comitetul parohial.

Teodor Tărău
prezident.

In conțelegere cu mine: *Alesandru Munteanu* ppbiter.

—□—

2-3

Pe baza rezoluțiunilor Ven. Conzistor de sub Nr.ii 248 249/1912 se repește concursul pentru îndeplinirea stațiunilor învățătorești-cantoreale din **Văsoaia** și **Voivodeni** termen de 30 de zile dela prima publicare pe lângă următoarele condițiuni:

Văsoaia, 1. În bani gata 687 cor. 2. 12 Hl. bucate parte grâu parte cucuruz 138 cor.: 3. 1/2 sesiune pământ 50 cor. 4. 8 stângini de lemne pentru învățator și școală 192 cor. 5. Conferința 12 cor. 6. Scripturistica 8 cor. 7. Venite stolare 5 cor. cvartir și grădină computată în 40 cor.

Voivodeni, 1. În bani gata 200 cor. 2. 16 metrii de lemne pentru învățator și școală 90 cor. 3. Scripturistica 12 cor. 5. Cvartir și grădină.

La aceste stațiuni vor putea în lipsa de învățatori (parte bărbătească) competi și învățătoare (parte femeiască) și eventual vor putea fi alese. În ori care din aceste stațiuni alegându-l va avea să se îngrijască și de cantorat fără altă remunerațiune și se conducă școlarii duminică și în sărbători la sfta biserică. La stațiunile susamintite este asigurat respective se va asigura eventualul ajutor dela stat respective cvicvenalele recerute. De curatoratul salelor de învățământ tăierea lemnului pentru școală, se va îngriji respectiva comună bisericească. Comunei bisericești îi stă în drept a rescumpără naturalele de bucate și lemne în bani după cum sunt prețuite în concurs. Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursele adrese comitetului respectiv parohial și ajustate cu documentele prescise, vor avea a le subșterne P. O. oficiu pprezbiteral din Buteni (Körösbökény com. Arad) până la 30 zile după prima publicare a acestui concurs, având a se prezenta în careva duminică ori sărbătoare în sfta biserică din comuna în care a recurs spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Körösbökény, (Buteni) la 12/25 Februarie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu : adm. ppopesc *Iuliu Bodea*, insp. școl.

—□—

2—3 gr.

Licitațiune minuendă

Pentru renovarea școalei gr. or. română din comuna **Murani** (Temesmurány) protopresbiteratul Timișorii, conform planului și preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nr. 517/1912 și revăzut de oficiul edil de stat, se publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

Licitațiunea se va ține în **27 martie** (9 aprilie) a. c. la 2 ore după amiaz în școala gr. or. rom. din loc.

2. Prețul esclamării este de 9248 cor. 83 fil.

3. Licitanții au să depună 10% din prețul esclamării ca vadiu.

4. Planul, preliminarul de spese precum și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial gr. or. român din loc.

5. Pentru participare la licitațiune licitanții nuși pot forma drept la diurne și spese de călătorie.

Comuna bisericească își rezervă dreptul a da în întreprindere renova ea școlii acelu măiestru, n care va avea mai multă încredere.

Murani, la 3/16 martie 1912.

Comitetul parohial.

—□—

1—3

Pe baza rezoluțiunei Veneratului Conzistor gr.-ort. român din Oradea-mare Nr. 501/47 epitr. 1911 se escrie concurs de licitațiune minuendă, pentru darea în întreprindere a zidirei din nou a bisericei gr.-ort. din **Ortiteg (Ūrgeteg)** p. u. Rév-szászfalva, notariat *Szászfalva* cerc. jud. Élesd ctt. (Bihar) cu termen de **27 Martie st. v. (9 Aprii n.)** la 2 ore p. m. în sala școalei profesionale din loc.

1. Prețul de esclamare e 25537 cor. 05 fileri, din care sumă reflectanții vor avea să depună un vadiu de 10% în nainte de începerea licitației, în bani sau în hârtie de valoare.

2. Pentru participare nu poate nici un reflectant să formeze nici un fel de pretenziune față de comuna bisericească.

3. Planul preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot privi de cătră reflectanții la oficiul parohial din Ortiteg în orice timp. Condițiunile se vor publica în nainte de începerea licitațiunei.

4. Spesele împreunate cu compunerea planului și a preliminarului de zidire le va suportă acel întreprinzător care va efectui lucrarea zidirei.

5. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea în întreprindere fără privire la rezultatul licitațiunei, acelu reflectant, în care va avea mai multă garanță materială și morală.

Dat din șed. com. parohial ținută la 5/18 Feb. 1912.

Iosif Moldovan,
preș. paroh.

Georgiu Lupoș,
not. com. par.

—□—

2—3

Clopot cu jumătate de preț!!

greu de 60—70 chile și cu sunet foarte frumos, se poate cumpără dela Oficiul parohial din Miersig, protopopiatul Tinea.

1—3